

Ayrık Nedenleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ayrık Nedenleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17132>

Özet

Ayrılık Nedenleri Ölçeği (ANO), romantik ilişkilerin sona ermesine yol açan algılanan nedenleri sistematik olarak değerlendirmek amacıyla uyarlanmış 20 maddelik bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin ilişkilerinin sonlanmasıyla ilişkilerin attettikleri nedenleri **partner**, **benlik**, **ilişkiye/etkileşime ilişkin nedenler** ve **dış etmenler** olmak üzere dört temel boyutta incelemektedir. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, Sunal, Doğan ve Özen (2013) tarafından gerçekleştirilmiş olup, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ile psikolojik araştırmalarda kullanıma uygunluğu gösterilmiştir. ANO, özellikle yetkin popülasyonda ilişki dinamikleri ve ayrılık sonrası uyum süreçleri üzerine yapılan çalışmalarda kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ayrılık Nedenleri Ölçeği, **Psikometri**, Ölçek Uyarlama, İlişki Sonu, Romantik İlişkiler, **Güvenilirlik**, **Geçerlik**, **Doğrulayıcı Faktör Analizi**

Yazarlar

Ayda Büyükahin Sunal, Öznur Aydın Doğan, Ayşe Özen

Amaç

Ayrılık Nedenleri Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin yakın romantik ilişkilerinin sona ermesine neden olarak gördükleri faktörleri ölçmek ve bu nedenleri yapılandırılmış bir çerçevede kategorize etmektir. Bu ölçek, ayrılık nedenlerini standardize edilmiş bir şekilde belirleyerek, psikologların ve araştırmacıların ayrılık sonrası uyum, yas süreçleri ve gelecekteki ilişki kalıpları arasındaki bağlantıları anlamalarına yardımcı olur.

Ölçek, ayrılık sürecinin karmaşık doğasını yakalamak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, kişisel farklılıklar, partnerin davranışları, ilişkinin dinamikleri ve kontrol dışı çevresel faktörler gibi çeşitli etki alanlarının göreceli ağırlıklarını nicel olarak tespit etmek mümkündür.

Yapı

Ayrılık Nedenleri Ölçeği, ayrılık nedenlerinin çok boyutlu olduğunu varsayan bir yapı üzerine kurulmuştur. Ölçek, toplam 20 maddeden oluşmakta ve dört temel alt boyutu ölçmektedir. Bu alt boyutlar, literatürdeki temel ayrılık atışları temsil etmektedir:

Partnerle İlişkin Nedenler: Ayrılığın kaynağını doğrudan partnerin davranışlarına, özelliklerine veya ilişkiye olan ilgisinin azalmasına atfedildiği durumlar.

Benliğe İlişkin Nedenler: Bireyin kendi ihtiyaçları, kişisel gelişimi veya başarısızlık arzusu gibi içsel faktörlerin ayrılığı tetiklemesi.

İlişkiye/Etkileşime İlişkin Nedenler: İlişkinin genel dinamikleri, iletişim sorunları veya uyumsuzluk gibi iki taraf arasındaki etkileşimden kaynaklanan nedenler.

Dış Etmenler: Coğrafi mesafe, aile baskısı, kariyer zorlukları gibi ilişkinin kontrolü dışındaki çevresel veya durumsal faktörler.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarılma çalışmasında, yapı geçerliliğini test etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak öngörülen dört faktörlü yapısının veriyel uyumlu olduğunu göstermiştir. Tüm standartlaştırılmış faktör yükleri **istatistiksel olarak anlamlı** bulunmuştur.

Faktör yükleri alt boyutlara göre şu aralıklarda değişmektedir:

Partnere İlişkin Nedenler: .41 ile .87 arasında.

Benliğe İlişkin Nedenler: .53 ile .82 arasında.

Kişisel Farklılıklar: .51 ile .62 arasında.

İlişkiye/Etkileşime İlişkin Nedenler: .33 ile .59 arasında.

Dış Etmenler: .26 ile .97 arasında.

Güvenilirlik

Ayrılık Nedenleri Ölçeğinin iç tutarlılığı, alt ölçekler bazında **Cronbach Alfa** katsayıları ile değerlendirilmiştir. Elde edilen katsayılar, alt ölçeklerin iç tutarlılık düzeylerinin farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur.

Şu tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa):

Partnere İlişkin Nedenler: .81

Benliğe İlişkin Nedenler: .80

Kişisel Farklılıklar: .56

İlişkiye/Etkileşime İlişkin Nedenler: .58

D?? Etmenler: .48

Partnere ve Benli?e ili?kin nedenler alt ölçekleri yüksek düzeyde iç tutarlılık sergilerken, Kişisel Farklılıklar, ?li?kiye/Etkile?ime ?li?kin Nedenler ve D?? Etmenler alt ölçeklerinin iç tutarlılık katsayıları daha düşüktür. Bu durum, bu son üç alt boyutun daha heterojen yapıda olduğunu veya daha az sayıda madde içermesinden kaynaklanabileceğini düşündürmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, orijinal yapıyı koruyarak 4 alt boyut ve toplam 20 madde olarak uyarlanmıştır. Yapılan analizler, bu dört faktörlü yapıyı (Partnere ?li?kin Nedenler, Benli?e ?li?kin Nedenler, ?li?kiye/Etkile?ime ?li?kin Nedenler, D?? Etmenler) Türkçe örneklemede geçerli olduğunu doğrulamıştır. Maddelerin faktör yükleri geniş bir aralıkta (.26 ila .97) da?lmış olsa da, DFA sonuçları ölçeğin yapısal bütünlüğünü desteklemektedir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinali İngilizce veya başka bir dilde olabilir)

Popülasyon Grubu: Yetişkinler

Ya? Grubu: Romantik ili?ki deneyimi olan yetişkin bireyler.

Popülasyon Detayları: Çalışma, romantik ili?ki yaşamı ve ayrık deneyimi olan bireyler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: 7 dereceli Likert ölçeği üzerinden yanıtlanmaktadır. Derecelendirme şu şekildedir: 1 = benim için hiç uygun değil, 4 = kararsızım, 7 = benim için çok uygun.

Anahtar Kelimeler

Ayrık, Romantik ?li?ki, ?li?ki Dinamikleri, Faktör Yükleri, **Cronbach Alfa**, **Güvenilirlik**, **Geçerlik**, ?li?ki Atıflar

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Ba?li? Kurulu? E-posta Adresleri: Ayda Büyük?ahin Sunal için: bsahin@humanity.ankara.edu.tr

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değil.

İzinler ve Ücret ve Test Yolu?

Ölçeğin uyarlama çalışması 2013 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için özel izinler gerekebilir.

Referanslar

Sunal, A. B., Doğan, Ö. A. ve Özen, A. (2013). Ayrılık Nedenleri Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 16(32), 50-60.

Makalenin orijinal PDF'ine bu bağlantı üzerinden erişilebilir: turkpsikolojiyazilari.com

Ölçeğin orijinal PDF materyali aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: ayrilik-nedenleri-olcegi-toad.pdf

Ayrılık Nedenleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek, 4 alt boyut ve toplam 20 maddeden oluşmaktadır:

İlişkiye/Etkileşime İlişkin Nedenler (8 madde): Örnek madde: Farklı ilgilerimiz vardı.

Düşünce Etkilerine İlişkin Nedenler (3 madde): Örnek madde: Birbirimizden çok uzaklarda yaşadık.

Benliğe İlişkin Nedenler (4 madde): Örnek madde: Başsız olmayı istiyordum.

Partnere İlişkin Nedenler (4 madde): Örnek madde: Partnerim ilişkiden sıkılmıyordu.